

mei 2011

SamenKerk 4

Uitgave van het Bisdom Haarlem - Amsterdam

Waarom loopt iedereen
achter je aan?

pagina 6

Scholing is voor
de lange termijn

pagina 20

A young girl with dark skin and braided hair, wearing a brown school uniform, is smiling and looking towards the camera. She is holding a green and brown bag. The background is a dry, grassy field.

Beschikbaarheid

In dit nummer

Van de redactie	3
Beschikbaarheid	4
Waarom loopt iedereen achter je aan?	6
Bijzondere gebeurtenis op Paaszaterdag	7
Leven na de dood	8
Aan Maria Magdalena gewijd	10
Bavodag 2011: Wat bezielt je?	12
Van Onderop	14
Het oorlogsdagboek van drie kapelaans	16
'n Beetje Crypto	18
Vermeldenswaard	19
Scholing is voor de lange termijn	20
Hij zegent jullie twee...	22
Het grootste werk van Paus Johannes Paulus II	24
Onbekende geschiedenis	25
Jongerenpagina's en catechese	26
Het brein en de vrijheid	29
Personalia	31
Wereldjongerendagen	32

Colofon

Samen Kerk is het informatieblad binnen het Bisdom Haarlem - Amsterdam en verschijnt tienmaal per jaar nummer 4 jaargang nr. 36

Verantwoordelijke redactie:
Margot de Zeeuw,
Wim Peeters, hoofdredacteur

Redactieadres:
Samen Kerk
Postbus 1053,
2001 BB Haarlem
Telefoon: (023) 511 26 60
Faxnummer: (023) 511 26 59
Giro 43509
E-mail: pvermeer@bisdomhaarlem-amsterdam.nl
Internet: www.bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Medewerkers:
Marcel Poorthuis (Parels uit de Schattengrot)
Ko Schuurmans (Bijbel en liturgie)
Hein-Jan van Ogtrop (Kerkengek)
Floor Twisk (Onbekende Geschiedenis)

Stefan en Lisette van Aken (Huwelijk en Gezin)
Eleonora Hoekstra-Ros (Van Onderop)
Evert Veldman (Wereldwijd)
Beate Gloudemans, Mirjam Spruit - Borst,
Janet Schipper (Jongerenpastoraat en catechese)

Abonnementsprijs:
€ 27,00 per jaar; buitenland: € 33,50 per jaar
Abonnementenadministratie: (023) 511 26 40

Advertenties:
ACTA Uitgeversorganisatie
Postbus 7160
6050 AD Maasbracht
Telefoon: (0475) 463 465
E-mail: info@actauitgevers.nl

Vormgeving/technische realisatie:
Novente vormgevers, Barneveld

Niets uit deze uitgave mag zonder toestemming worden overgenomen. Van sommige teksten en illustraties is de herkomst niet te achterhalen. Verantwoordelijken kunnen reageren via bovenstaand adres.

Roeping tot beschikbaarheid

Wie niets bezit, bezit alles (maar niet op bezitterige wijze). Deze wijsheid is zeker ook van toepassing op onze levensstaat. Als mannen en vrouwen zijn wij ertoe geroepen om samen door het leven te gaan, in een levenslang huwelijk, en in een bijzondere vruchtbaarheid (die niet altijd iets met kinderen, maar wel steeds met medemens te maken heeft). Maar sommigen van ons hebben bovenop die roeping nog een andere: zich totaal beschikbaar stellen, voor God en dus voor iedereen. En, om die tweede te volgen, af te zien van de eerste. "Ongehuwd te blijven omwille van het Rijk Gods" noemt het evangelie die roeping. Wie de tweede roeping meent te hebben, zonder ooit de eerste te hebben gehoord, zal nooit ten volle beschikbaar zijn. Niet voor niets heeft het christelijke volk in zijn dagelijks taalgebruik de priester ("ouderling", oudste) "vader" genoemd (pater, père, father, papa, paus, pope) en zusters of nonnen "moeder" (mater, mère, mother, madre). De priester, de diaken moet ook vader zijn, de zuster en pastorale werkster of assistente ook moeder.

We vieren deze maand roepingenzondag, en dat is bij uitstek een gelegenheid om stil te staan bij "beschikbaarheid". In de afgelopen decennia is het religieuze leven, het leven in dienst van God en zijn Kerk, vaak ondergesneeuwd door het "pastoraal actief zijn". Beschikbaarheid kan dan gemakkelijk ontaarden in activisme van allerlei aard. Ieder van ons kan God tegenwoordig stellen: natuurlijk niet in de sacramenten, die zijn voorbehouden aan geestelijken.

Maar wel in ons leven, in de aantrekkelijkheid van ons leven, in de verwijzing die ons leven biedt naar het koninkrijk dat onder ons is, maar vaak onzichtbaar.

In dit nummer van *Samen Kerk* komt u de begrippen die hierboven liggen uitgestrooid in verschillende artikelen tegen. Als ik dit schrijf is het nog prachtig weer, en misschien blijft het zo. Het belangrijkste is dat wij, in heel het leven, en dus ook in het weer van elke dag, de verwijzing en de belofte zien die zij inhouden. Ik wens u veel plezier met dit nummer.

Wim Peeters - hoofdredacteur

Bij de voorplaat:
Naar school in Ethiopië dankzij financiële ondersteuning vanuit Nederland. Foto: Henk Pielage. Zie het interview met hem op pagina 20-21.

Beschikbaarheid

Wie trouwt stelt zich beschikbaar voor de ander, levenslang. En ook voor de verhoopte kinderen die ze graag in hun midden opnemen. Maar zeker ook voor anderen die hun in de loop van hun leven op de weg komen. Zo is het huwelijk een sacrament van beschikbaarheid.

In Maria zien wij die beschikbaarheid in een bijna gênante, want onverklaarbare duidelijkheid: haar man Jozef hoort: “het kind in haar schoot is van de heilige Geest” (Lc 1,20). Maria is de *homo religiosus* bij uitstek: haar overkomt God, omdat zij zich in volle vrijheid openstelt: “Zie de dienstmaagd des Heren, mij geschiede naar uw woord” (Lc.1,38).

Beschikbaarheid vraagt om zelfkennis. De mens die zichzelf ziet als medemens, altijd in betrekking tot God, die openstaat zonder egoïstisch voorbehoud, wordt een 'hele mens'. Voor Maria betekent dat, dat alle geslachten haar zullen zalig prijzen. Iedere mens die zich in de persoon van Maria verdiept, gaat iets merken van de menselijke bestemming. En zo zien wij in elke generatie mensen, die aan zich laten geschieden naar Gods woord. Heiligen worden zij genoemd, 'hele' mensen. Overschaduwd door de heilige Geest brengen zij Christus opnieuw in de wereld.

*De dagen lengen
De nachten worden korter
Daarom brengt Gortor
Vol vreugde uit:
“Een nieuwe lente
En een nieuw geluid”.*

*Vol vreugde om het licht
Dat warmte geeft
En groen
Er is zo veel te doen
Want lente geeft
Maar is ook plicht*

*Heel de natuur
Doet stug zijn best
Het leven vraagt
De aarde draagt
Een vogel bouwt zijn nest
Voorjaar is avontuur.*

*De vader vraagt en krijgt
Een paradijs vol kleur
En klank en geur
Dat zoet ten hemel stijgt
Ze is zo blij
Maria's mei*

*Het leven is kleinschalig
Groot is Gods macht
Zijn reine bruid
Roept stralend uit:
“Zie nu prijst elk geslacht
Mij zalig”.*

Wij trouwden zesendertig jaar geleden. De ochtend van die dag was ik al vroeg wakker, gewekt door een groot koor van vogels die zich opmaakten voor een ook voor hen belangrijke dag. Ik ben aan mijn bureau gaan zitten en heb bovenstaand gedichtje geschreven, waarin die beschikbaarheid, die in Maria als gezegd haar hoogtepunt vindt, wordt uitgedrukt. <

Wim Peeters

Volgens Franciscus van Assisi volgen de mensen hem omdat ze zien dat het God is die in hem werkt.

Waarom loopt iedereen achter je aan?

Er zijn van die mensen waarbij iedereen graag in de buurt is. Hun geheim is lastig onder woorden te brengen, maar we doen toch een poging!

Sommige mensen hebben iets bijzonders. Ze hebben 'uitstraling' zeggen we dan. Of: 'ze zijn charismatisch'. Deze mensen geven je het gevoel dat je ertoe doet, dat je verschil maakt. Je wilt graag bij ze in de buurt zijn, omdat het voelt alsof een beetje van hun licht ook op jou afstraalt. Broeder Masseo vroeg het al aan Franciscus van Assisi: "Franciscus, waarom loopt iedereen achter jou aan? Hoe komt dat toch? Je bent niet groot van stuk; je bent niet mooi en je bent niet geleerd. Toch loopt heel de wereld achter je aan. Hoe krijg je dat voor elkaar?...."

Heilig

Franciscus licht een tip van de sluier op als hij broeder Masseo antwoordt: "Dat komt omdat de mensen zien dat wat ik doe niet van mezelf komt. Omdat ze zien dat het God is die in mij werkt. Daarom lopen de mensen me achterna!" Franciscus stelt zich beschikbaar: hij laat God toe en we kennen allemaal de wonderbare gevolgen daarvan. Franciscus werd al bij leven beschouwd als een heilig man en nog vandaag de dag inspireert hij mensen over de hele wereld.

Is het dan de bedoeling dat we allemaal een nieuwe Franciscus worden? Of een tweede Moeder Teresa? Dat denk ik niet. Ieder van ons heeft zijn eigen roeping en voor velen van ons is die roeping het huwelijk en een gezin.

Dat geconstateerd hebbende: wij zijn geen heiligen, we hebben een gezin dat veel tijd en energie vraagt en we leven in een hectische, veeleisende maatschappij. Hoe vinden wij de tijd en de rust om God door ons te laten werken? En trouwens: is dat niet meer iets voor priesters

en religieuzen? Die hebben veel tijd om te bidden, maar wij hebben ons gezin, carrière, huishouden, vrienden, familie, hobby's en vakantie en....

Keukentafel

Ik moet denken aan een 'wijsheidskaartje' dat ik ooit trok. Er stond: *Wie een heilige begrijpt, zal er zelf een worden.* Best logisch natuurlijk, maar in de hectiek van het dagelijks leven niet eenvoudig. Toch kent iedereen wel mensen én gezinnen waar je graag komt, waar je je altijd welkom voelt. Waar de vriendjes altijd willen afspreken, waar de ouders blijven plakken bij het ophalen en er aan de keukentafel tal van goede gesprekken worden gevoerd. Hier voel je harmonie en geborgenheid, die uitstraalt op jou. Je gaat opgewekt weer naar huis. Met nieuwe energie en soms een nieuw idee van de weg die je kunt volgen.

Wat maakt deze gezinnen bijzonder? Ik denk dat wat we bij hen voelen een vanzelfsprekende, liefdevolle basis is. Deze gezinnen weten dat er onvoorwaardelijk van ze wordt gehouden en dat geeft ze de rust en de ruimte om beschikbaar te zijn voor anderen. Ze hebben oog en oor voor elkaar, maar ook voor de mensen die op hun pad komen. Al is het maar een paar minuten: je hebt het gevoel dat je wordt gezien. Ze hebben, met andere woorden, de rust en de ruimte om te kijken door de ogen van de Vader: ook deze ander is Zijn kind, ook deze ander is Hem lief. Als we nou eens allemaal een voorbeeldgezin voor ogen nemen en ons best doen het na te volgen? <

MdZ

Een bijzondere gebeurtenis vond plaats op Paaszaterdag, toen de bisschop van Haarlem-Amsterdam, mgr. dr. J. Punt, in Amsterdam in de Russisch-orthodoxe kerk van de H.Nikolaas van Myra, een ontmoeting had met Russisch-orthodoxe en oriëntaalse geestelijken bij gelegenheid van het gezamenlijke Paasfeest (dit jaar vallen de orthodoxe en katholieke paasdatum samen). Allen spraken de wens uit dat in de afzienbare toekomst het mogelijk zal zijn om op dezelfde datum Pasen te vieren, ook wanneer de kalenders niet samenvallen. Mgr. Punt heeft daartoe, in navolging van ander katholieke leiders, voorgesteld om voor een bepaalde periode de orthodoxe datum aan te houden, in afwachting van een gezamenlijke regeling. <

Foto's Steef Pardoen

Leven na de dood

Met Pasen hebben we het feest gevierd van Opstanding en eeuwig leven. En het is goed dat we dat met vreugde en zelfbewustzijn doen. Dit geloof werd en wordt massaal aangevochten. Ik snuffel wel eens rond in boekwinkels en het verbaast me wat er allemaal ongegeneerd aan atheïsme en materialisme over de mensen wordt uitgestort. Het nieuwste zijn de boeken die de mens reduceren tot z'n hersenen. Zijn ziel, geest, en ook vrije wil worden ontkend. Dat is wel consequent. De vrije wil is tenslotte geen product van de hersenen, maar van de geest, die zich doorheen de hersenen manifesteert. Natuurlijk, iedereen mag denken wat hij wil. Mijn probleem is alleen dat het gebracht wordt als wetenschap, wat het niet is. Het is geen wetenschap, omdat het zonder bewijs elke geestelijke werkelijkheid ontkent. Het is geen wetenschap omdat het alle religieuze en mystieke ervaringen van mensen uit duizenden jaren gewoon negeert. Het is de ultieme vernedering van de mens. Het berooft hem van zijn unieke waardigheid als beeld en kind van God, van zijn onsterfelijke ziel en eeuwige toekomst.

Op dit alles antwoorden Schrift en Traditie met een donderend 'nee' op grond van unieke ervaringen van mensen. De Opstanding van Jezus uit de dood is geen verzinsel van de apostelen, maar een ervaring waarop ze totaal niet waren voorbereid. Alle toespelingen van Jezus tijdens zijn leven hadden ze niet begrepen. En Hij moest vele malen verschijnen, aan de apostelen, de vrouwen, aan Thomas, Petrus, de Emmausgangers en veel leerlingen, voordat ze zich gewonnen gaven. Maar ook de mystieke traditie van eeuwen bevat unieke ervaringen. Mensen hebben de Heer of zijn Moeder ontmoet. Ze hebben gesproken met engelen en heiligen. Soms heeft de hemel hun ervaring bekrachtigd met grootse tekenen: De wonderbare afbeelding van Guadeloupe, die de wetenschap voor raadsels stelt. Het zonnewonder van Fatima, dat door tienduizenden is gezien. De bron van Lourdes, die ontsprong uit een kuiltje dat Bernadette moest maken en die al 150 jaar stroomt.

Zwangerschap

Tegen een mystieke ziel uit de eerste helft van de vorige eeuw klaagt Jezus hoezeer mensen zwoegen om vergankelijke rijkdommen te veroveren, maar nauwelijks moeite doen om hun eeuwige bestemming te bereiken, en "de onmetelijke, bovennatuurlijke rijkdom van de genade" in zich te bewaren. De werkelijke dood, leert Hij, is niet het sterven van het lichaam, maar het verliezen van de genade door de zonde en de verwijdering van God. Hij vergelijkt de op aarde levende mensen met "ongeborenen, voorbestemd voor het leven van de hemel", en zegt: "Het sterfelijk bestaan dat gij op aarde leidt, is dat leven niet. Het is alleen de vorming van uw toekomstig, eeuwig leven. Het menselijk leven is de zwangerschap die u vormt om het Licht te ontvangen, niet het arme aardse licht, maar het ware eeuwige Licht".

Na de dood zullen we staan in het volle Licht van Gods Liefde en Barmhartigheid, maar ook van zijn Majesteit en Gerechtigheid. Dát, leren ons de mystici, is de eerste ervaring die alle mensen

die sterven zullen ondergaan. De mens zal onweerstaanbaar worden aangetrokken door dat schitterend goddelijk Licht. In dit Licht zal hij de oneindige goedheid en eeuwige liefde van zijn Schepper en Verlosser erkennen. Het is een moment van gelukzaligheid, de omhelzing van de ziel met haar Schepper. Maar in dat Licht zal hij ook z'n eigen zonden, hoe diep ook weggestopt, voor ogen zien. Alle fouten, waarvoor hij geen vergeving heeft gevraagd, de liefdeloosheid van zijn leven, maar ook de bronnen van genade in Woord en Sacrament die hij niet heeft benut, de vergeving in Christus die hij niet heeft gezocht.

Hij zal pijnlijk begrijpen hoezeer hij Gods hart gewond heeft. Daarin ligt het eerste oordeel. In wezen oordeelt de mens zichzelf in het Licht van de Liefde. Naar de mate van zijn zelf erkende schuld, leren ons Kerk en mystici eenstemmig, kan het voorkomen dat een mens terugvalt uit het Licht, omdat hij het nog niet ten volle kan verdragen, en terechtkomt in de plaats van loutering, totdat ook hij kan ingaan in het hemelse Licht. In uiterste gevallen vertelt de Bijbel van de welhaast onverdraaglijke mogelijkheid dat een mens de confrontatie met het Licht niet aankan of aanwil, het de rug toekeert en kiest voor de eeuwige duisternis.

Bijna Dood Ervaring

Het is opmerkelijk hoezeer deze eeuwenoude mystieke en kerkelijke traditie overeenkomt met recente onderzoeken naar zogenaamde 'Bijna Dood Ervaringen'. Zonder uitzondering is ook hier sprake van een schitterend Licht, dat de stervende aantrekt en van de overweldigende liefde die hem omstuwt. Maar ook van het hele leven dat in een flits voorbijtrekt, het in volle scherpte zien van wat goed en fout was, en het verlangen goed te maken en boete te doen. Het lijkt een korte flits te zijn van dat eerste moment van gelukzaligheid. Ook deze getuigenissen worden, zoals die van de Schrift en de mystici, door de atheïstische schrijvers weggewuifd. Het zouden beelden zijn die in een onderdeel van een seconde zijn ontstaan vlak voor of na het moment van de klinische dood. De meest recente onderzoeken maken echter ook deze 'escape' onmogelijk. In enkele gevallen is het bewezen dat een patiënt buiten het lichaam en bij vol bewustzijn dingen had gezien of gehoord die in de operatiezaal gebeurd waren, precies in

de fase waarop de hersenen geen enkele activiteit meer vertoonden.

De geest, verbonden met wil en bewustzijn, kan ook buiten het lichaam bestaan. Dit is wat ook het geloof ons leert. Zo zullen we leven na de dood. De hemel is ons voorland, maar de belofte gaat daar nog bovenuit. Aan het einde van de tijd zal de Heer wederkomen en alles nieuw maken. In het laatste oordeel zullen allen voor Hem verschijnen, en in de kracht van Zijn Opstanding bekleed worden met nieuwe vergeestelijkte onvergankelijke lichamelijkeheid. Zij die geleefd hebben in het Licht of naar het Licht toe, zullen een voltooiing en een geluk ervaren dat dat van de hemel nog overtreft. Er zal geen scheiding meer zijn tussen de geestelijke en de materiële werkelijkheid, maar alleen nog tussen licht en duisternis. De dood is niet iets om bang voor te zijn, maar wel om serieus te nemen en op voorbereid te zijn.

Kort voor zijn dood schrijft Augustinus een prachtige tekst van troost aan zijn dierbaren: "Huil maar niet als je van me houdt. Als jullie de gave Gods zouden kennen en zouden weten wat de hemel is. Als jullie de engelenzang zouden kunnen horen en mij temidden van hen zouden zien. Als jullie met eigen ogen de oneindige verten zouden zien, de eeuwige velden en de nieuwe paden die ik betreed. Als jullie, zoals ik, voor een ogenblik de schoonheid zouden kunnen aanschouwen, waarbij alle andere schoonheden in het niet verdwijnen... Geloof me, als de dood komt om ook jullie banden te breken, op de dag die God heeft vastgesteld en kent... dan zullen jullie me terugzien, maar omgevormd en gelukkig, en samen zullen we voortgaan op nieuwe paden van licht en leven... Aan de voeten van God zullen wij in opgetogen staat een nectar drinken, waar niemand ooit genoeg van zal krijgen. Droog jullie tranen en huil niet meer als je van me houdt". <

+ Jozef Marianus Punt
Bisschop van Haarlem – Amsterdam

Maria Magdalena en Petrus.

Aan Maria Magdalena gewijd

Wormer wordt voor het eerst genoemd in 1083 als 'Wermere.' Dat is waarschijnlijk een samenvoeging van 'were', een naam voor de dwarsheiningen van gevlochten rijshout ten behoeve van de visvangst en 'mere', dat geen uitleg behoeft. Het dorp Wermere is ontstaan als veenontginning langs een oost-west lopende ontginningssas in het gebied tussen de Beemster en de Wijde Wormer. De eerste kern vormde zich rond de huidige Hervormde kerk aan het Oosteinde. Vanaf de 17e eeuw ontstond langs de Zaan en de Nieuwe Vaart een belangrijk industrieel centrum met veel industriemolens. Vooral de Wormer scheepsbesluitbakkerijen - op een bepaald moment 130 stuks met acht bijbehorende korenmolens - waren bekend.

Vroom Wormer

De Hervormde kerk staat op de plek waar de oude middeleeuwse kerk gewijd aan Maria Magdalena stond. Wormer wordt al in 1399 als parochie genoemd. De oorspronkelijke patroonheilige had concurrentie van de H. Odulphus, maar hield zich toch staande. De middeleeuwse (hervormde) Magdalenakerk is in 1807 vervangen door een bouwwerk met gietijzeren quasi-romaans vensters en een houten torentje. Men heeft in Wormer iets met romaans. Een beetje honend lezen wij in de kerkenbijbel van Kalf uit 1906: 'De Rooms Katholieke kerk alhier is een romaanschedoelde baksteenkerk van de architect H.J. van den Brink, 2 juni 1869 gewijd door Mgr. Wilmer. Ze heeft 226 zitplaatsen.' Verder geen beschrijving van de architectuur. Als pluspunt geldt: 'Er wordt hier een niet onbelangrijke oude zilverschat bewaard: een monstrans, ciborie, enige kelken (waaronder een met het jaartal 1614). Ook een 17e-eeuws kazuifel en een antependium (voorhangsel voor het altaar).' In de moderne beschrijving van Monumentenzorg wordt (iets minder hatelijk) gesproken over een 'eenbeukige kruiskerk met halfronde apsis en een ingebouwde toren met neoromaanse details.' De kerk vervangt het oude schuilkerkje waarin kennelijk toch mooie spulletjes te vinden waren. In 1798 was er nog even een kans de middeleeuwse kerk terug te kopen, maar net als in Blaricum was die te bouwvallig en bleef men liever in de toenmalige schuurkerk. In 1822 werd wat kerkzilver verkocht. Het gebouwtje begon door verbouwingen steeds meer op een echt bedehuis te lijken, maar was toch aan vervanging toe. En zo mocht architect Van den Brink in 1868 aan het werk en bouwde hij de kerk die er nu nog staat.

De vergroting van de kerk en verder

De 226 zitplaatsen bleken in het begin van de 20e eeuw onvoldoende. Men dacht het nog met een houten aanbouw op te lossen, maar in 1927 werd de kerk echt vergroot met een transept en een

koor naar plannen van Jos Margry. In die tijd werden vrolijke baksteenmotieven aangebracht in schip en koor en in de transepten een serie ramen met Bijbelse symbolen (de pelikaan en de duif en de symbolen van de evangelisten) van Lou Asperslagh uit Den Haag. De net iets oudere ramen van de Utrechtse Otto Mengelberg zijn weer achter het hoofdaltaar terecht gekomen. Ze stellen voor: de doop van Jezus, de voetzalving door de zondige vrouw, die hier ten onrechte met Maria Magdalena wordt geïdentificeerd en Petrus die zijn Heer na de Pasen herkent. Zinvol is wel dat Maria Magdalena die Jezus in de graftuin ontmoet en Petrus (met een Sint Pietertje!) bij elkaar in de buurt zijn afgebeeld. Ze erkennen hem dan beiden als Heer: zo zou je op ieders afzonderlijk getuigenis een kerk kunnen bouwen!

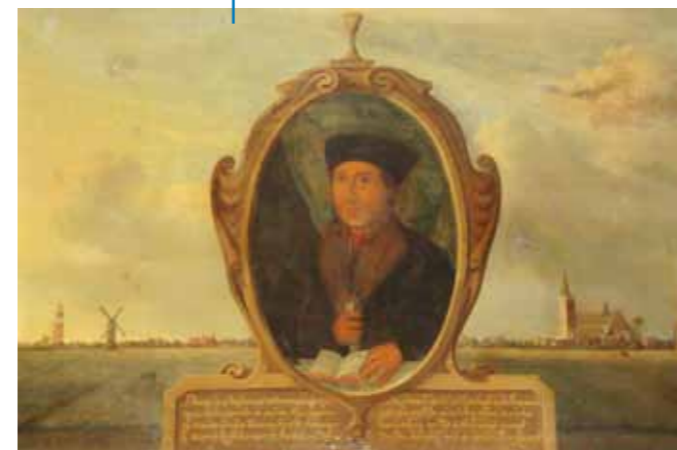
In de hoek aan de westkant staat een beeld van Maria, de moeder des Heren, dat waarschijnlijk uit de vroegere kerk van Jisp komt. De noodkerk had nog een Strümpfherorgeltje uit 1774 - helaas niet meer aanwezig, net als een 17e-eeuws schilderij van de kruisafname van Jezus dat in het Catharijneconvent in depot is.

Het gewone parochieleven ontwikkelde zich gunstig. In de tweede helft van de 20e eeuw kwamen er veel plannen, die meestal weer terug in de la werden gestopt. Zo ook het plan om stukken van de kerk af te schotten en als feestzaal te verhuren. Wel werd in 2000 een vrij grote ontmoetingsruimte gerealiseerd die vrijwel het hele schip omvat. In maart 2003 verwierf de Magdalenaparochie een kruisweg van de hand van Rem de Boer uit Heerhugowaard. Eerder had hij al een fraai schilderij van de patrones gemaakt. De staties zijn geen afbeeldingen in de traditionele zin, maar overwegingen rond de emoties van dat betreffende moment: oordelen en veroordelen (1e statie), het kruis op de schouders (2e statie), in zijn moeders armen (4e statie), een helpende hand (5e statie), medelijden (6e statie). Verder worden de troost aan de vrouwen verbeeld, het beroven van Jezus' waardigheid (roof van de kleren) en bij zijn graflegging is de vraag: einde of begin?

Interesse in kerk en samenleving

Die laatste vraag blijft in ons hoofd hangen. In Wormer is men terecht trots op de kerk, maar vooral ook wat die in mensen

Wormer met zijn 16e-eeuwse pastoor Duncanus.

Magdalenakerk gezien vanaf het kerkhof bij de protestantse kerk.

tewegg brengt. Niet onvermeld tenslotte mag blijven dat hier een heel bijzondere pastoor gestaan heeft: Martinus Duncanus die hier van 1541-1558 het pastoraat beoefende. Hij studeerde bij de Broeders des Gemeenen Levens in Nijmegen en daarna in Leuven. Hij kon niet alleen Latijn, maar ook Grieks en Hebreeuws lezen. Hij was al voor de reformatie een bestrijder van de (weder)dopers. In Wormer stichtte hij een Latijnse school. De latere aartsbisschop van Mechelen, Matthias Hovius, was één van zijn leerlingen. Tijdens de reformatie probeerde hij uit de wind te blijven, maar hij werd toch verbannen uit de regio. Hij stierf in Amersfoort in 1593. Kostelijk is het begin 17e-eeuwse portret van hem, maar vooral interessant is het hele panorama van Wormer achter hem met de oude beschuittoren en middeleeuwse kerk nog in volle glorie.

Wormer is een heel aangenaam oord. Kostelijke boottochtjes kan men maken op het nabijgelegen meer ('t Zwet'), waarbij men de kerk altijd in het zicht houdt. Het charmante Jisp (beroemd om het raadhuis uit 1650) ligt vlakbij. Eerst stond daar een bijkerkje van Wormer en later een behoorlijk grote middeleeuwse kerk, die inmiddels weer door een kleinere is vervangen. In de katholieke tijd was deze kerk beroemd om zijn glazen en Sacramentstoren; in de 17e eeuw om de graven van de heelmesters. In 1994 gaf men te Wormer een indrukwekkend boek uit: 'Honderdvijfentwintig jaar kerk en samenleving'. Dat zegt iets over de interesse die men in Wormer heeft: niet alleen voor het kerkgebeuren, maar ook voor de samenleving. Een goede zaak. <

Hein Jan van Ogtrop, Haarlem

Het bovengenoemde boek werd in eigen beheer uitgegeven. Met de in dit artikel genoemde kerkenbijbel van Kalf bedoel ik het omvangrijke boek: "De katholieke kerken in Nederland. De toenmalige staat dier kerken met hunne meubilering en versiering beschreven en afgebeeld, uitgegeven onder leiding van Dr. P. J. H. Cuypers, tekst door Jan Kalf bij van Holkema & Warendorf aan de Heeregracht te Amsterdam in het jaar MCMVI".

Jisp, stadhuis en kerk.

De bedoeling van deze serie artikelen is aandacht te besteden aan de verbeelding van de Bijbel (met name van het Oude Testament) in de kerkelijke architectuur. We behandelen al menige kerk in binnen- en buitenland. Ook in ons eigen bisdom zijn interessante kerken: de uwe? Is er ooit een boekje over verschenen? We zijn geïnteresseerd. We kregen documentatie uit Wormer waar men Maria Magdalena hoog heeft.

Bavodag 2011: Wat bezielt je?

Zaterdag 9 april was de 18e Bavodag. Meer dan duizend vormelingen uit ons bisdom kwamen bij elkaar in de Kathedrale Basiliek Sint Bavo in Haarlem om meer over het Vormsel te weten te komen én om bezielt te raken! Diaken Han Belt was erbij en hij maakte voor Samen Kerk een verslag.

Vandaag gingen we op zoek naar wat iedereen bezielt, door wie je bezielt wordt, waar anderen door bezielt raken of wie jij bezielt. Er zitten dus altijd verschillende kanten aan een vraag. Vaak wordt de vraag 'Wat bezielt je?' negatief bedoeld. Meestal wordt er immers mee bedoeld: "Hoe kom je op het achterlijke idee dat te doen?" Tijdens deze Bavodag ontdekten we echter dat niets zo achterlijk is als het lijkt. Veel vormelingen werden zich vandaag bewust van hun eigen inspiratiebronnen en van die van anderen.

Bisschop Punt kwam 's morgens binnen met een grote kruik. Daarin bevond zich de Chrisma-olie, waarmee alle vormelingen vandaag gezalfd zouden worden. De bisschop opende de dag met gebed, ook voor mgr. Van Burgsteden, die door de gevolgen van een verkeersongeval helaas niet kon komen. Direct na het gebed startte een sensationele, vurige opening met een knallende drumband, bergbeklimmers die letterlijk uit de koepel van de Bavo omlaag vielen en vlammenwerpers die metershoge vlammen spuwden. Niets voor niets wordt de Heilige Geest soms verbeeld door vuur!

Gesprekcentrum

Na het openingslied volgde voor onze groep de gewelventocht. Via de mannen- en de

vrouwentoren kwamen we bij de klokken. We zagen er een klok in actie en het uitzicht over Haarlem bleek hier misschien wel het allermooiste van de stad. Na de boterham gingen we naar het gesprekcentrum. Daar waren veel mensen die iets te vertellen hadden: een buschauffeur bijvoorbeeld die pelgrims begeleidt naar Lourdes, een dierenarts, een verpleegster, een geestelijk verzorgster uit een ziekenhuis, een zuster uit het St.Liobaklooster, een monnik uit de St.Adelbertusabdij, maar ook een aantal priesters. De pastoor van Heemstede, Guus Hendriks, vertelde bijvoorbeeld over wat hij allemaal meemaakt in zijn parochie: hij begeleidt mensen bij de doop, bij huwelijk of overlijden, maar hij is er ook als mensen gewoon even hun hart willen luchten of als mensen wanhopig zijn en opnieuw bezielt willen worden. Ook rector Hendriks van grootseminarie De Tiltenberg was er. Zijn bezieling bestaat eruit jonge mannen enthousiast te maken en bezieling mee te geven voor het priesterschap. Verder was er een beroepsmilitair. Deze sergeant is groepscommandant bij de genie, de verbindingstroepen van het leger. Hierover kwamen veel vragen, want 'hoe kun je nou in het leger gaan als je van de kerk bent?' De sergeant vertelde over zijn motivatie en bezieling: hij wil vrede brengen, ervoor zorgen dat onschuldige burgers worden beschermd. De parochies Edam, Volendam

en Monnickendam hebben een pastoor die oorspronkelijk uit Ethiopië vandaan komt: Petros Berga Sorballa. Hij is net als pastoor Hendriks dagelijks druk bezig om de mensen in zijn parochie bij te staan, maar hij vertelde ook over de situatie in Ethiopië. Zo merkten we dat de Rooms-Katholieke kerk een echte wereldkerk is.

Lint van lichtjes

Tussen alle gesprekken door hadden we ook tijd om een kaarsje op te steken en even stil te worden bij het Allerheiligste in de Sacramentskapel, waar de hosties worden bewaard. We konden er bidden, een kaarsje branden en een wens of intentie opschrijven. Toen onze groep in de Sacramentskapel kwam, brandde er al een lang lint van kleine kaarsjes.

's Middags was een ongebruikelijke theatervoorstelling: hetzelfde stuk werd twee keer gespeeld. Het ging over een lessituatie op school. De eerste opvoering werd 'traditioneel' gespeeld, oftewel zoals het vaak gaat tijdens de les: ongeïnteresseerd, ongeïnspireerd, verveeld en chagrijnig. Daarna mocht het publiek vertellen wat er beter kon en dat bleek heel wat te zijn! De vormelingen vonden het bijvoorbeeld heel belangrijk dat je geen mobieltjes gebruikt als je les volgt of met elkaar praat,

en dat je elkaar aankijkt. Verder vonden ze dat je lelijke woorden en scheldwoorden moet vermijden en ook walkmans, iPads en kauwgom en dergelijke niet tijdens de les moet gebruiken. Iedereen was het er snel over eens dat er veel viel te verbeteren waardoor iedereen betere zin zou krijgen in de les.

De slotviering begon heel bijzonder: met het luiden van alle klokken van de St.Bavo. Op dat moment was het echt feest in de kerk. Er werd gelezen uit Genesis en Johannes: "Opeens stond Hij in hun midden en zei 'Vrede'. ... Vreugde vulde de leerlingen toen ze de Heer zagen. 'Vrede' zei Jezus nogmaals. 'Zoals de Vader Mij gezonden heeft, zo zend ik jullie.' Na deze woorden ademde Hij over hen. 'Ontvang de Heilige Geest,' zei Hij."

De Bavotrofee werd uitgereikt aan de Heilige Willibrordusparochie uit Heiloo. Tenslotte kregen we de zegen van pastoor Knol uit de Egmond en een aandenken aan een geweldige dag in de vorm van een Bavo-beker. Zo thuisgekomen, hoop ik dat iedereen bezielt is geraakt door de Heilige Geest die we aan het werk hebben gezien en die deze geweldige Wereldkerk tot stand heeft gebracht! <

Diaken Han Belt

door Berry Klaassen

Geloofscursus over HEILIGHEID

Een cursus van vier avonden, steeds op de vierde donderdag van de maand. Plaats: de ontmoetingsruimte van de **Titus Brandsmakerk**, Westelijk Halfrond 1 te **Amstelveen**. De aanvang is: 20.00 uur. Heiligheid, wat is dat voor een begrip? Zou dat nu ook nog gelden? Is het ook iets voor gewone mensen? Hoe ver wil je gaan? De eerste drie avonden zijn geweest, de vierde avond is op 26 mei. Dr. Monica Bouman spreekt dan over 'Dag Hammarskjöld, wereldburger en schrijver van het geestelijk dagboek "Merkstenen"'. Een belangrijk politicus in de jaren '60, in zijn spiritualiteit

nog steeds actueel voor onze tijd'. Van harte welkom!

LOPEND VUURTJE

'Dat gaat als een lopend vuurtje' zeggen we wel eens als er een bericht rondgaat, of een roddel, want die gaan vaak sneller. 'Dat gaat als een lopend vuurtje' kun je ook zeggen over het verhaal van Jezus Christus, dat de hele wereld is rondgegaan. Nu hebben wij de beschikking over internet en andere world-wide-web communicatie, maar de volgelingen van Jezus moesten het doen met hun mond en hun voeten. Toch is het verhaal over deze wereldberoemde man overal op de wereld terecht gekomen en heeft Hij duizenden volgelingen gekregen tot in onze dorpen aan toe. Om dit te gedenken wordt er tussen Hemelvaart (2 juni) en Pinksteren (12 juni) een gebedsestafette gehouden in de regio **HALE**. Elke dag komen we in een van de zes regiokerken om 19:30 uur bij elkaar voor een korte gebedsdienst ter voorbereiding op het Pinksterfeest, het geboortefeest van de kerk. Elke avond steken we één kaars meer aan op de negenarmige kandelelaar, zodat met Pinksteren de volheid van het licht in ons midden brandt en wij als het ware het licht van Pasen zelf uitstralen. Het 'lopend vuurtje' begint op de Adelbertusakker aan de St. Adelbertusweg aan de Westkant van **Egmond-Binnen** op vrijdag 3 juni om 19:30 uur. Iedereen is uitgedaagd mee te gaan van

kerk naar kerk. Zo leert u uw buurtkerken kennen, ontmoet u elkaar en bereiden wij ons biddend voor op het feest van Pinksteren.

De parochie van **St Urbanus in Ouderkerk aan de Amstel** vraagt in parochieblad De Brug onze aandacht voor **MET DE GIDEONSBENDE TEGEN ONRECHT**. Een Gideonsbende is een groep betrokken mensen die via e-mail met elkaar in verbinding staat. De bende doet een beroep op elkaar als iemand zorg nodig heeft, als er strijd gevoerd moet worden om situaties te verbeteren, als overmacht en verdriet ons overkomt. Alle acties bewegen zich op het gebied van kerk en samenleving. Persoonlijke betrokkenheid staat voorop. Concreet betekent dit dat de Gideonsbende via de mail een oproep doet als iemand hulp nodig heeft. Voorbeelden: een zoon of dochter van een vluchtelingengezin heeft een fiets nodig om naar school te fietsen. Een lid van de Gideonsbende kent dat gezin en laat via de Gideonsbende vragen of iemand een tweedehands fiets over heeft. Nog een voorbeeld: door omstandigheden heeft een middenstander een partij eten over. Via de Gideonsbende wordt de partij verdeeld over gezinnen die het nodig hebben. De diaconale zondag (5 juni) zal in enkele parochies van de regio in het teken staan van de Gideonsbende. Bij voldoende enthousiasme zal de Gideonsbende Amstelland in september van dit jaar van start gaan. Wie zich nu alvast op de lijst wil laten plaatsen kan een e-mail sturen naar: >> gideonsbendamstelland@gmail.com U krijgt uiteraard nog bericht wanneer de bende van start gaat!

De **Emmausparochie** in **Hilversum** gaat weer dauwtrappen op **Hemelvaartsdag 2 juni 2011**. Er wordt een mooie route uitgezet die voor jong en oud goed te lopen is. Om 6.00 uur wordt er

verzameld, waarna om ongeveer 6.15 uur het vertrek is naar het startpunt van de wandeling. Na een wandeling van om en nabij twee uur en het genieten van de vele vogels en de mooie natuur, staat in De Waaier een heerlijk ontbijt klaar. Aansluitend is om 10.15 uur de viering om deze mooie ochtend af te sluiten. De organisatie hoopt natuurlijk dat iedereen weer staat te trappelen van ongeduld om mee te doen en familie en kinderen meeneemt. Gaarne aanmelden vóór 22 mei 2011 bij: Han Verhoef, telefoon 035 582 46 56, Nieck Kok, telefoon 035 624 06 36 of Cyrille de Bruin, 035 621 05 39.

De **Agatha- en Antonius & Paulus** parochie in **Zandvoort en Aerdenhout** roept op om mee te doen in een wereldwijd bondgenootschap met de armen. Oikocredit doet een dringend beroep op ons of we geld overhebben om in te zetten om de kloof tussen rijk en arm te verkleinen. Als particulier kunt u beleggen in het Oikocredit Nederland Fonds, een sociaal ethisch beleggingsfonds met een bescheiden dividend van doorgaans 2% en een belastingvoordeel dat kan oplopen tot 2,5%. Meer informatie bij Oikocredit Nederland, telefoon 030 2341069 of kijk op >> www.oikocredit.org.

Het parochieblad van **Santpoort & Velsersbroek** vraagt onze aandacht voor een heel bijzondere **MOEDERDAG 2011**. Nog steeds sterft er iedere minuut ergens ter wereld een vrouw tijdens haar zwangerschap of tijdens de bevalling.

99% van deze vrouwen woont in ontwikkelingslanden. Jaarlijks wordt er in ons land op de zaterdag voor Moederdag aandacht gevraagd voor de gezondheid van moeders wereldwijd. Dit jaar in Velsen, in samenwerking met de Kunstbende: met kunst, muziek, optredens, films en hapjes en stands van onder andere de Wereldwinkel met leuke moederdagcadeaus, Stichting Babyhope bij wie u overgebleven spullen uit het kraampakket kunt inleveren, Pharos en Stichting Fistula. Ook kunt u een snelportretje laten schilderen van uw kind als leuk moederdagcadeau. De presentatie van de middag is in handen van actrice/ cabaretière/ columnist Funda Mijde. Wanneer: zaterdag 7 mei 2011 van 14:00 uur tot 17:00 uur. Waar: Fidelishof 30, IJmuiden

Voor haar 'Voorjaarsmarkt' op 14 mei a.s. is de **St Bonifatius kerk in Zaandam** naarstig op zoek naar tweedehandsartikelen voor de verkoop. De gehele opbrengst gaat naar het Restauratiefonds. Hebt u nog mooie of aparte tweedehandsspulletjes liggen? Denk aan serviesgoed, vazen, elektrische apparaten, schilderijtjes, beeldjes etc. Deze keer geen boeken, daar wordt in het najaar een boekenmarkt voor georganiseerd. Een mooie gelegenheid om uw kasten of zolder eens op te ruimen! Als u iets heeft kunt u contact opnemen met Truus Baars, telefoon 075 670 58 10 of Saskia Mandersloot, telefoon 06 26 26 59 46.

In **Drieklank**, het blad van de **Parochie H drie-eenheid Amsterdam**, wordt om steun gevraagd voor de **Week Nederlandse Missionaris!** Deze is van **2 t/m 13 juni 2011**. De WNM vraagt tijdens deze Pinksteractie aandacht en steun voor het werk van missionarissen en missionair werkers onder het overkoepelende thema 'Achter het masker van Brazilië'. In 2011 staat Brazilië centraal, met de focus op de problematiek rondom landloze boeren. Het is van groot belang dat iedereen een plek heeft in de samenleving, alleen dan kunnen armoede en conflicten worden tegengegaan.

Het contactblad voor de **Groenmarktkerk in Haarlem** meldt ons de **verhuizing van Stem in de** naar Nieuwe Groenmarkt 22. De huidige locatie op Nieuwe Groenmarkt 10 is te klein geworden omdat de diaconaal-maatschappelijke activiteiten vanaf de oprichting in 1995 sterk zijn gegroeid. Het nieuwe huis van Stem in de Stad heeft zeer oude, religieuze wortels: ooit lag op deze plek de (moes)tuin van het voormalige klooster Sinte Katrijn (1446 - 1581). Vanaf 1850 werd het de thuisbasis van de Vincentiusvereniging, een begrip voor veel Haarlemmers. De voorzieningen en de kantoren van Stem in de Stad zullen in een groot deel van het nieuwe complex worden gehuisvest. Ook het restaurant wordt weer in gebruik genomen als een nieuwe afdeling van het werk van Stem in de Stad. Op de website www.stemindestad.nl is bij de paragraaf 'verhuizing en nieuwbouw' de restauratie te volgen

Het blad **OVERWEG van de R-K. parochie De Goede Herder in Castricum** maakt ons attent op kunst in het parochiehuis. Diverse aquarellen, olieverfschilderijen en pasteltekeningen van parochianen zijn te bezichtigen. De expositie duurt tot begin juli en is te bezichtigen na de vieringen op de zondag tijdens het koffiedrinken en tijdens diverse openbare aangelegenheden.

Een graf in de pastorietuin als schuilplaats:

Het oorlogsdagboek van drie kapelaans

Op 6 maart 1942 startten de drie kapelaans in Castricum een dagboek. Dit unieke document geeft een soms schokkend inkijkje in de dagelijkse gang van zaken in bezet gebied. Castricum was 'sperrgebiet', dat wil zeggen dat een groot deel van de bevolking werd geëvacueerd en je slechts met speciale toestemming het gebied mocht betreden. Pastoor Gerardus Goes neemt geen blad voor de mond en op een gegeven moment wordt hem daarom de toegang tot het 'sperrgebiet' ontzegd.

De kapelaans, F. Holthuizen, F. Verheul en J. van der Zalm, openen het dagboek op 6 maart 1942, want "de indruk heeft zich in ons gevestigd, dat de oorlog althans in Europa zijn einde nadert." Vrijwel onmiddellijk blijkt dat dit een onjuiste inschatting was, want op 7 en 8 maart staat al geschreven: "Het wordt hopeloos," en "Er is groot gebrek aan kolen. Transportmoeilijkheden, geen benzine..." Honger eist zijn tol. Op 5 juli schrijft een van de kapelaans dat er mensen flauw vielen in de kerk: "Spant het slechte eten samen met de warmte?" Hij vertrouwt ook een klein persoonlijk drama aan het

papier toe: "De nood is zover dat ik mijn kanarie Piet een sinistere vrijheid heb gegeven." In september lezen we over het eerste katholieke oorlogsslachtoffer, Cor Tromp uit de Pernéstraat. Hij is omgekomen bij het bombardement op de Hoogovens. Op 31 maart 1943 luidt de kerkklok voor het laatst: "Hij wordt weggehaald." De klepel blijft eenzaam achter.

Binnen hun mogelijkheden bieden de pastoor en kapelaans weerstand aan de Duitse overheersers. Op 20 april 1942: "Een plaatselijke NSB'er heeft een poging gedaan om de pastoor, het hoofd van het schoolbestuur, over te halen reclameplaten van de Nationale Jeugdstorm in zijn school te hangen. Geen succes." Bij de installatie van de nieuwe NSB-burgemeester in augustus schitteren de lokale notabelen, waaronder de pastoor, door afwezigheid. Het leidt tot de opmerking door de plaatselijke partijleider dat de geestelijken en de artsen in Castricum de aanstokers zijn van het verzet.

In 1943 bezoekt een van de kapelaans de Ortskommandant, om papieren te regelen voor het 'Sperrgebiet'. De pastoor is inmiddels de toegang geweigerd. De kapelaan wordt echter volledig ingepalmd door de charmante Duitser en doneert wat geld voor de 'Winterhulp', de nationaal-socialistische organisatie die alle maatschappelijke hulpverlening in Nederland heeft

Gerardus Goes was pastoor in Castricum van 1936 tot 1958. Hij neemt tijdens de bezetting geen blad voor de mond en wordt dan ook regelmatig op het gemeentehuis ontboden bij NSB-burgemeester Masdorp.

Vermeedelijk is deze foto gemaakt tijdens de oorlog. Van links naar rechts: kapelaans Van der Zalm, Holthuizen en Verheul en pastoor Goes.

logse sigaretten (vijf jaar bewaard), eigen teelt sigaren, wijn, omelet en het Wilhelmus."

Na de bevrijding lezen we pas dat de bewoners van de pastorie steeds naar de radio konden luisteren: "Ik had mijn toestel verborgen tussen het plafond van mijn kamer... Toen de stroom wegviel, heb ik een oud toestel geleend, met een accu, en verstopt onder de grond. De laatste weken luisterde ik met een kristalletje. Zo hebben wij in de loop der jaren altijd nieuws gehoord en is ons moreel op peil gebleven." In juli wordt in de kerk een gedenkplaat onthuld en in augustus sluiten de kapelaans het dagboek af: "Wij vragen zeer dringend, dat niemand van ons nageslacht dit boek zal ontvreemden, het is een geschenk aan de parochie." <

overgenomen. Hij voelt zich schuldig: "Men bedenke zich echter de psychologische situatie in en oordele pas later." Niet alle Duitsers blijken zo charmant. Op 28 februari 1944 lezen we: "Mijn handen trillen nog een beetje, want er is huiszoeking geweest. Om half tien stapten drie Duitsers met geweer op de schouders het huis binnen. Ze doorzochten eerst de kerk, daarna de pastorie. Er wordt gezocht naar gestolen wapens. Dit boek heeft met de fietsbanden een angstige reis gemaakt."

Grimmig

De sfeer wordt allengs grimmiger. Er ontploft op 4 december 1943 'een geheimzinnig projectiel' op de kerk. Het loopt goed af. Daarna lezen we hoe de bewoners van de pastorie zich voorbereiden op luchtaanvallen: er wordt een extra branddeur in de kerk gemaakt, zand en water worden opgeslagen, de kelder wordt ingericht als schuilkelder en er wordt een ijzerzaag besteld: "Wij gaan in de kelder zitten, maar hebben een ijzerzaag nodig om eruit te komen als het huis instort." Boven de sacristie is een schuilplaats waar zich bij dreigende razzia's mensen kunnen verstoppen. Vanwege de fietsenvordering fungeren kolenhok en lijkenhuisje als schuilplaats voor de fietsen.

In juni 1944 lijkt het tij te keren: "Kapelaan Holthuizen komt met het enerverende bericht dat de invasie is

begonnen. Wij drinken een borrel. Er worden allerlei plannen gesmeed: Een graf zal in de tuin worden gemaakt met het omhulsel dat anders in een echt graf zit. Pracht schuilplaats." Pastoor en kapelaans zijn namelijk bang dat een van hen als gijzelaar zal worden opgepakt. Uit goede bron is vernomen dat kapelaan Van der Zalm bovenaan de lijst van de Duitsers staat.

En dan de laatste fase van de oorlog, de hongerwinter. Op 23 februari komen de oorlogshandelingen heel dichtbij als er vlak bij de kerk een Engels vliegtuig neerstort: "Ik ben er met het H.Oliesel nog geweest, niets meer aan te doen. De Duitsers kwamen als gekken met 50 man aangerend met getrokken revolver. Arme piloot. R.I.P." Het zijn ook de dagelijkse zorgen voor de mensen uit de parochie die de oorlog concreet maken. Zo schrijft een van de kapelaans op 4 maart: "De kinderuitzending behoort tot het moeilijkste sociale werk dat wij tot nu toe gedaan hebben. Het vervoer langs de weg is levensgevaarlijk, allen worden systematisch van de weg geschoten. Alleen Dorus Schermer gaat gewoon zijn gang. Heeft zeker een aparte engelbewaarder."

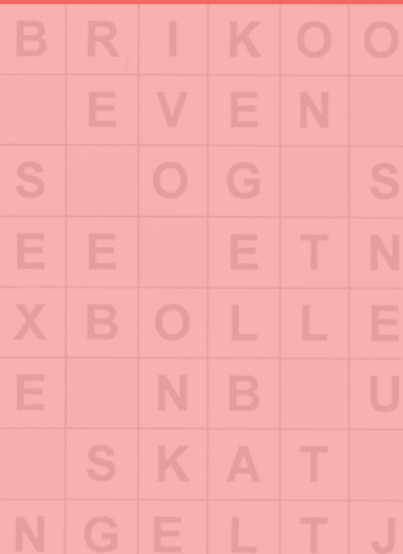
5 april: "Hoe lang nog, Heer..."

4 mei: "Plechtige mededeling, gedaan door kapelaan Holthuizen: Hoera, wij zijn vrij. Wij vierden feest met vooroor-

MdZ

Verantwoording

In het Jaarboek 1985 van de Stichting Werkgroep Oud-Castricum heeft F. Baars een samenvatting geschreven van het dagboek. Deze impressie van de belevenissen van pastoor en kapelaans in oorlogstijd is gebaseerd op deze samenvatting. De foto's komen uit het boek Op zoek naar Castricums verleden, uitgegeven ter gelegenheid van het 25-jarig jubileum van de Stichting Werkgroep Oud-Castricum. De Stichting heeft toestemming gegeven dit artikel in Samen Kerk op te nemen. Het is echter geschreven voor het jubileumboek ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van de St.Pancratiuskerk in Castricum.

Oplossing maart 2011

'n beetje crypto

Afscheid

Hier nog de oplossing van de 'maart-crypto' en de winnaars. Onze vaste crypto-virtuoos heeft namelijk te kennen gegeven te stoppen met het maken van de maandelijkse hersenkrakers. Wij willen hier namens alle trouwe fans onze hartelijke dank uitspreken voor jarenlang geestige woordspelingen en slimme taalvondsten. We zullen het missen! Achter de schermen zijn wij druk bezig een even begenadigd taalkunstenaar met katholieke inslag te vinden, maar dat blijkt niet eenvoudig. Volgende maand in ieder geval nog de oplossing van april en we hopen u zo snel mogelijk nieuwe puzzeluitdagingen te kunnen bieden. <

De redactie

Prijswinnaars maart 2011

A.J. Dekker - de Moel, Uitgeest • M.E. Hogervorst - Rus, Schagen • A. Meijer - van der Aart, Vogelenzang

Zomerschool 'Sociale leer van de Kerk'

Deze zomer organiseert het Centrum voor de Sociale Leer van de Kerk in samenwerking met het Bonifatius Instituut (De Tiltenberg) een Summer School "Sociale Leer van de Kerk" op Kaageiland. Het betreft een unieke, aantrekkelijke geprijsde kans voor studenten in de leeftijd tussen de 20 - 28 jaar, om kennis te kunnen opdoen van- en zich te kunnen verdiepen in de Katholieke Sociale Leer. In deze Summer School gaan we ons verdiepen in sociale ethiek en werken deze in het bijzonder uit naar de velden van economie en politiek. We discussiëren aan de hand van presentaties van deskundigen en leggen in de workshops de relatie tussen theorie en praktische toepassing en relevantie. Daarnaast is er voldoende ruimte voor ontspanning en onderlinge discussies. Data: maandag 29, dinsdag 30 en woensdag 31 augustus 2011. Locatie: Bezienscentrum: De Stal op de Kaag, Kaageiland, overnachten in Hotel Orion op Kaageiland. Eigen bijdrage: € 75,00 p.p. Aanmelden: er kunnen maximaal vijftien studenten deelnemen. Het aanmeldingsformulier is verkrijgbaar bij de secretaris van het CSLK, e-mail: >> m.karsten@tiltenberg.org. Meer informatie: >> www.cslk.nl

SUMMER SCHOOL
KATHOLIEKE SOCIALE LEER
OP DE KAAG

> 1. Van visser tot paus: de carrière van Petrus in het Bijbels Museum

Petrus: leerling van Jezus, verloochenaar van Jezus, sleutelbewaarder van de hemel, apostel, visser. Deze veelzijdige figuur met een fascinerende historie wordt door Het Bijbels Museum in Amsterdam vanaf 2 april in de schijnwerpers gezet. De verschillende kamers van het museum geven elk een andere interpretatie van de persoon en het icoon Petrus. Tijdens het Museum weekend op 2 en 3 april is er een gratis inleiding op het Petrusproject in de tuinkamers van het museum met aansluitend een Petrusbiertje.

Op >> www.bijbelmuseum.nl vindt u het volledige programma rondom het Petrusproject waaronder lezingen, interviews en rondleidingen. >

> 2. Een mens, wie ook

Op 27 mei werkt Piet Wijnker maar liefst 50 jaar in het pastoraat in ons bisdom, aanvankelijk als priester, later, na zijn huwelijk als pastor in de psychiatrie. Hij werkte onder andere in het psychiatrisch centrum St. Willibrord, in Heemstede in De Hartekamp en in Bennebroek in ziekenhuis Vogelenzang. Zijn echtgenote Corrie heeft samen met vrienden en collega's een boek samengesteld: een terugblik op 50 jaar pastoraat. Het bestaat uit overwegingen, preken, radiopraatjes en artikelen die hij schreef voor onder andere het parochieblad. Vriend en oud-klasgenoot Jaap de Boer weet het in het 'Woord vooraf' mooi te verwoorden: "In de teksten komt geen psychiater, maar de pastor aan het woord, met voortdurende verwijzingen naar de persoon van Jezus of naar oudere bijbelteksten. De kracht van de meeste teksten ligt vooral in de benadering van het gewone, alledaagse gebeuren, dat niettemin opeens verschrikkelijk kan worden." Wie geïnteresseerd is in het boekje, kan contact opnemen met mevrouw Corrie Wijnker Krakeling 5, 2121 BK, Bennebroek. >

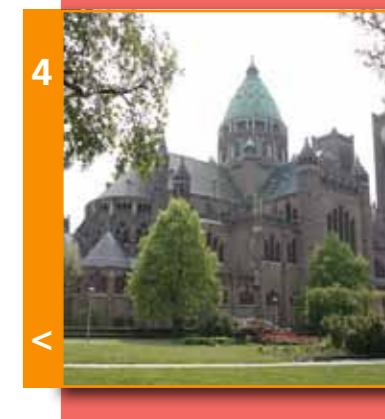
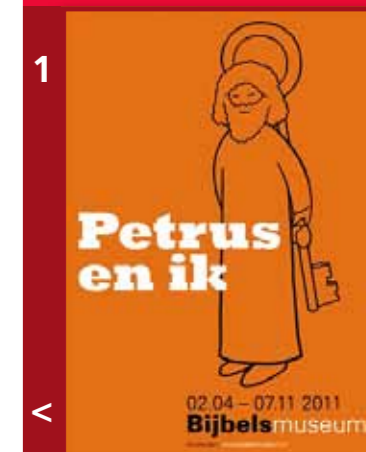
> 3. Ark van Noach

Op verzoek van eigenaar en evangelisator Aad Peters (rechts op de foto) heeft mgr. Jozef

Punt op Paaszaterdag de bekende replica van de Ark van Noach, die momenteel ligt afge-meerd aan het Spaarne in Haarlem, ingezegend. De bisschop kreeg een rondleiding waarbij hijzelf de uitleg moest geven aan een groep kinderen. Het is de bedoeling dat het schip als een soort van "bijbels pretparkje" rondgaat door Nederland en de buurlanden. >

> 4. Gewelventochten in de St. Bavo Kathedraal te Haarlem

Op zondag 8 mei worden de gewelven en de torens van de St. Bavo Kathedraal aan de Leidsevaart voor het publiek geopend. Mede vanwege de restauratie wordt aandacht gevraagd voor dit op een na grootste kerkgebouw van Nederland. De gewelventocht is een spannende tocht door de kerk, over krakende plankieren, door donkere spelonken en langs vochtige wenteltrappen en brengt de bezoeker op verborgen plekken in deze prachtige kathedraal. De overgangen van kleine gangen naar verbluffende uitzichten zijn spectaculair. Als de bezoeker uiteindelijk ook na vele treden bij de grote klokken in een van de torens is aangekomen, kan er genoten worden van een fantastisch uitzicht over Haarlem en verre omstreken. Tijdens de gewelventocht zullen enthousiaste gidsen u vergezellen op een ontdekkingsreis langs ruim 110 jaar Haarlemse historie, kerkelijke bouwkunst en Christelijke symboliek. Tijdens de rondleiding ziet u de restauratie werkzaamheden van wat dichterbij en gaan de gidsen in op de plannen en de actualiteit ervan. Adres: Leidsevaart 146, Haarlem, ingang Bottemanneplein (torens). Kaartverkoop vanaf 13.00 uur in de kerk. De gewelventochten beginnen om 13:30 uur. De laatste beklimming start om 15:00 uur. De tijdsduur van de tocht is anderhalf uur. De entreprijs bedraagt € 5,00 per persoon. Minimale lengte 150 cm, alleen vanaf 12 jaar. Wie het eerst komt, wie het eerst maalt. Kaartverkoop alleen in de kerk vanaf 13.00 uur en zolang er nog voldoende plaatsen zijn die dag. <

Zo'n drie jaar geleden werd Henk Pielage (62) voorzitter van de stichting Schoolproject Ethiopië. Het was een naadloze overgang van zijn werk bij de kleine St. Michaëlschool in Zuidschermmer die hij 37 jaar lang als directeur leidde. Samen Kerk-redacteur Melchior Verberne sprak met hem over zijn werk voor de stichting.

Schoolproject Ethiopië:

Scholing is voor de lange termijn

Voor zijn pensioen in 2010 was Henk Pielage al betrokken geraakt bij de stichting Schoolproject Ethiopië, die zes jaar geleden door huisarts Geertje Roelofs en werd opgericht: "Op school organiseerden we sponsorwandelingen voor de kinderen om geld in te zamelen voor de projecten in Ethiopië. Mijn belangstelling voor het werk was er dus al".

De stichting Schoolproject Ethiopië komt voort uit het werk dat huisarts in ruste Geertje Roelofs en een aantal andere medici in Ethiopië deden voor mensen die lijden aan struma. Henk Pielage: "Als ik weer naar Ethiopië ga, neem ik nog altijd een paar kilo jodiumtabletten mee in mijn bagage." Tijdens haar werkzaamheden in Ethiopië werd Geertje Roelofs geraakt door het gebrek aan scholingsmogelijkheden, vooral voor de zeer arme kinderen, die vaak zonder ouders moeten zien te overleven. Deze kinderen kunnen niet naar school omdat ze moeten helpen bij het boeren. "Geiten hoeden, water halen, de kleine stukjes land bewerken, noem maar op," aldus Henk Pielage. "Je moet bedenken dat de grond daar erg schraal is en ook bergachtig". Bijzonder is overigens

dat de Stichting werkt in het bisdom Nekemte, waar mgr. Bomers jarenlang bisschop was. De Nederlandse missionarissen (Lazaristen, zoals mgr. Bomers) zijn inmiddels vertrokken, maar de bisschop is nog altijd Nederlands: mgr. Theo van Ruijven.

Kostwinners

Het idee van Geertje Roelofs was simpel: Betaal voor elk kind het schoolgeld, het uniform, boeken, pennen en papier en elke dag een maaltijd. Kosten: 80 euro per kind per jaar. En wat begon met vier kinderen is inmiddels uitgegroeid tot een stichting die de scholing van 240 kinderen in diverse dorpen verzorgt. En ook daar stopte het werk niet. De stichting ondersteunt financieel ook de hoogvliegers, die op haar kosten mogen doorstuderen aan de regionale hogeschool of universiteit. Henk Pielage: "Scholing is iets voor de lange termijn. Wij betalen gedurende maximaal 12 jaar het schoolgeld. Als ze daarna klaar zijn met hun opleiding, kunnen ze, als ze een goedbetaalde baan vinden, hun ouders, broertjes en zusjes meehelpen in het bestaan en worden ze kostwinner."

Aparte aandacht verdienen de meisjes, vooral als ze op school goed kunnen meekomen en een vervolgopleiding aan een middelbare school voor de hand ligt. Die scholen liggen meestal zover van hun woning vandaan dat ze niet dagelijks op en neer kunnen naar huis. "We hebben nu 24 meisjes ondergebracht in een compound bij de school van de zusters," legt Henk Pielage uit. "Daar zien een gepensioneerde missionaris en een lokale bewaker erop toe dat alles ordelijk verloopt."

Microkrediet

Nieuw is het microkredietproject voor veelal achtergestelde vrouwen, bijvoorbeeld voor het opzetten van een handelstje in specerijen, voor het fokken van geiten en schapen of voor het opzetten

Henk Pielage in een schoolklas in het dorp Danka, West-Ethiopië.

van een naaiatelier door de naaimachine te financieren. "We verwachten dat na drie jaar hun inkomen daardoor met zo'n 30 procent is gestegen. Dat betekent dat ze dan in staat zijn om zelf de scholing van kinderen ter hand te nemen". Dat het krediet niet wordt terugbetaald, komt amper voor. Sowieso besteedt de

Controle van de projectresultaten motiveert alle partijen: het maakt de wederzijdse betrokkenheid duidelijk.

stichting veel aandacht aan het financieel reilen en zeilen van de projecten, die veelal komen uit de koker van de lokale zusters en priesters. "Er moet eerst een goed onderbouwd voorstel komen met een budget erbij," zegt Henk Pielage. "En naderhand controleren we natuurlijk uitvoerig of de gestelde doelen ook

gehaald zijn. Die controle is ook niet alleen belangrijk voor ons, maar ook voor hen. Het betekent dat we betrokken bij hen zijn en dat werkt enorm motiverend, voor zowel hen als voor ons. Want als ik dan weer terug ben in Nederland, dan schaam ik me gewoon voor al onze materiële rijkdom. Dan wil me ik dubbel zoveel inzetten voor de kinderen en vrouwen daar. Onze aanwezigheid is ook heel belangrijk voor de priesters en zusters. Het werkt wederzijds bevruchtend".

Projecten zijn er genoeg. Dat is het punt niet. Het is meer de vraag of er aan de Nederlandse kant voldoende fondsen zijn om die projecten te starten en langdurig te ondersteunen. "Dus toen we een tijdje geleden een gift kregen van 25.000 euro, waren we de hemel te rijk," besluit Henk Pielage.

Wie meer informatie wil over de projecten die de stichting ondersteunt, kan kijken op de website:

>>> www.schoolprojectethiopia.nl

Interview: Melchior Verberne

Hij zegent jullie twee, verlicht je paden mild, behoedt wie voor een ander leeft!

“We willen graag ‘s avonds om half acht trouwen. Zou dat kunnen?”, luidde de vraag van een jong stel een paar maanden geleden. “Waarom kiezen jullie voor dat tijdstip?” vroeg ik. “Omdat we willen dat al onze gasten, familie, vrienden, vriendinnen en collega’s niet alleen op het feest, maar ook in de kerk komen! Daar begint ons feest!” “Dat gaan we doen!” riep ik zonder nog met koor en kerkplek overlegd te hebben. “Wat een uitgelezen kans!” dacht ik. Gelukkig was ook het koor enthousiast en we vierden hun huwelijk met wel 150 jonge mensen uit het bankwezen - daarin werkte het stel - waarvan het merendeel nog nooit een kerk van binnen had gezien.

Delen maakt je rijker!

Juist vanwege hun achtergrond vertelde ik in mijn verkondiging hoe in de Verenigde Staten van Amerika, dat zeer kapitalistische en tegelijk zeer godsdienstige land, twee boeken al jaren strijden om de eerste plaats in de reeks van de meest verkochte en gelezen boeken. Het ene boek is de bijbel, dat boek - eigenlijk een verzameling van boeken - vol verhalen over God met de mensen. Vol verhalen over die door God begenadigde mens Jezus van Nazareth. De boodschap van de bijbel van de eerste tot de laatste pagina luidt: geloof in het leven door heel je leven met z'n hele hebben en houden met elkaar te delen. Daar wordt je niet minder of armer van, zegt God, maar juist rijker! God roept ons op en in Zijn naam herhaalt Jezus het keer op keer: deel het leven met elkaar! Deel je talenten met elkaar! Deel alle vruchten van de aarde met elkaar! Weg met de behoudzucht! Weg met de rijkdom voor een enkeling en de armoede voor velen!

Delen is dom!

Het tweede boek, getiteld *Atlas shrugged - Atlas in staking* is een boek van de filosofe Ayn Rand. Het werd geschreven in de jaren vijftig, maar is nog altijd razend populair. Dit boek is geworden tot 'de bijbel', het handboek van veel Amerikaanse bankgoeroes als bijvoorbeeld Milton Friedman en Alan Greenspan. Zij en een hele groep economen waren en zijn trouwe volgelingen van de leer van Ayn Rand. Haar boodschap luidt: delen is irrationeel, dat moet je niet doen. Je moet altijd eerst en alleen aan jezelf denken. De ander zoekt het maar uit, die moet zichzelf maar zien te redden. Jij bent niet verantwoordelijk voor zijn of haar wel en wee!

Het is eigenlijk godgeklaagd dat in zo'n godsdienstig land als de Verenigde Staten, met in bijna elke straat een kerk, het boek van Ayn Rand nog altijd zo populair is. De vruchten van deze onheilsfilosofie hebben we kunnen plukken. Het instorten van de financiële wereld met zijn grijpprage bonusmanagers staat ons nog helder voor de geest! En is er veel veranderd sindsdien?

Liefhebben is er zijn voor de ander

Als je over het huwelijk spreekt, leert Dietrich Bonhoeffer ons, dan gaat het om de tegenstelling tussen die twee boodschappen: delen is irrationeel óf delen is de redding van onze wereld. Deze beroemde Duitse theoloog verzette zich voor en in de oorlogsjaren tegen Hitler en werd vlak voor de bevrijding op diens persoonlijk bevel opgehangen. Bonhoeffer was toen nog geen

Jozef, Maria en hun zoon Jezus op zoek naar asiel: kwade dagen in hun huwelijk. Illustratie: de vlucht naar Egypte - C. Galle - 17de/begin 18de eeuw.

veertig jaar oud, maar al gelouterd door het leven. Hij schreef: *Een huwelijk is niet: nu ben jij er voor mij, maar: nu ben ik er voor jou. Een huwelijk is geven in een wereld die nemen in haar vaandel heeft staan. En hij eindigde zijn tekst met: Waar twee mensen in Mijn naam samen zijn, ben ik in hun midden zegt Jezus Christus in wie God aan het licht komt.*

Maar wanneer zijn twee mensen in Zijn Naam bijeen? Als je elkaar liefhebt! Jezus, de man van Nazareth, in wie God aan het licht kwam en komt als in geen ander, spreekt dikwijls over de liefde. Elkaar liefhebben als het je goed gaat, voor de wind gaat is echter geen kunst. Maar het leven is niet alleen een feest. Daarom laat ik de jonggeliefden elkaar bij de huwelijksbeloften vragen om elkaar lief te hebben ál de dagen van hun leven. Om trouw te blijven in goede én kwade dagen. “Kwade dagen: moeten we het daarover hebben op onze feestdag?” vroeg dit jonge stel mij bij de voorbereiding. “Jazeker!” zei ik stellig, “want die horen ook bij het leven!” Als al jaren gehuwde man vertelde ik hen vervolgens over dat trouw en liefde moeten blijken. Als je ziek wordt bijvoorbeeld, je baan verliest, problemen hebt in de relationele sfeer, problemen met je kinderen als die komen en noem maar op. Om het dan met elkaar uit te houden, dat vraagt om een groot geloof in het leven, dat vraagt om veel liefde. Een liefde die niet gebaseerd is op: ik geef jou liefde en in ruil daarvoor ontvang ik van jou liefde en omgekeerd, maar een liefde die onbaatzuchtig is. Die je weggeeft, uitdeelt zonder dat je er wat voor

terug wilt krijgen. Zo draag je blijvende vrucht, houdt Jezus ons voor. Is dat eenvoudig? Om de donder niet! Liefde vraagt om een levenslange strijd om het te behouden. Zelfs als het niet meer samen wil lukken, dan nóg vraagt zo'n situatie om liefde om elkaar in vrede te laten gaan.

Redt een jonge stel dat allemaal alleen? Natuurlijk niet! Daarom zingen we altijd na de huwelijkszegen ter bemoediging het volgende lied:

Ga nu in vrede heen, blijf gelukkig met zijn twee, deel heel je leven met elkaar. Nooit ben je meer alleen, steeds loopt de ander mee en niets is jullie meer te zwaar!

Wij gaan met jullie mee, delen in je lief en leed, waarheen de weg ook moge gaan. Samen is meer dan twee voor wie van leven weet. Wij zullen rondom jullie staan!

God trekt met jullie mee, als je alles delen wilt met wie het zoveel minder heeft. Hij zegent jullie twee, verlicht je paden mild, behoedt wie voor een ander leeft!

Ko Schuurmans

Een theologie van het lichaam:

Het grootste werk van Johannes Paulus II

Op 1 mei werd Johannes Paulus II, onze vorige paus, zalig verklaard. Velen kennen hem als een mediagenieke paus in zijn jonge jaren, en als een zieke – maar nog steeds vitale – man aan het eind van zijn leven. Over één ding zijn de meeste mensen het wel eens: het was een bijzondere man die alles uit het leven haalde wat erin zat. Maar zijn grootste werk is nog nauwelijks bekend...

Johannes Paulus II was om verschillende redenen geliefd. Zo had hij een zeer groot hart voor jongeren: onder zijn Pontificaat kwamen de WereldJongerenDagen aan het licht. Het bleek een schot in de roos, binnen enkele jaren groeide deze driejaarlijkse ontmoeting uit tot een miljoenen-bijeenkomst. Zalige (!) Johannes Paulus II was ook geliefd om zijn openheid en beschikbaarheid. Hij draaide nooit om de kern heen, was direct, maar ook heel integer. Zelf heb ik hem tijdens een audiëntie in 1992 mogen ontmoeten. En hoewel hij zichtbaar vermoeid was, was hij beschikbaar om naar ons te luisteren, om aandacht te hebben voor ieder individu.

publiek voorgelegd. Zelf noemde hij zijn werk “een Theologie van het Lichaam”.

De Paus laat in zijn werk een enorme diepgang zien. Aan de hand van een verwijzing van Christus naar het scheppings-verhaal, komt hij tot uitspraken als “het lichaam en het lichaam alleen maakt het mogelijk om te zien wat Goddelijk is”. De vorige

paus rekent voorgoed af met een geloof dat niet concreet wordt in de mens. Hij laat een visie zien waarin de relatie tussen man en vrouw wordt gezien als het beeld van God. Het mannelijk en vrouwelijk lichaam is in de naaktheid teken van wie God is. Paus Johannes Paulus II rekent ook af met een misplaatste preutsheid over seksualiteit, door te wijzen op de link tussen seksualiteitsbeleving en de liefdevolle zelfgave van God.

Het grootste werk van Johannes Paulus II is meteen ook één van zijn mooiste werken. Het is een uitdagend werk dat door velen nog gelezen of bestudeerd zal worden. De verwachting is dat het in de komende decennia een grote impact zal hebben in de Kerk en in de samenleving. <

Stefan van Aken, Hoeksteen
Afd. Huwelijk & Gezin

Wilt u kennis maken met de Theologie van het Lichaam? Op de dag van de zaligverklaring van Johannes Paulus II is een splinternieuw boekje gepubliceerd dat de essentie van zijn gedachtegang goed weergeeft: ‘Menselijke liefde in het plan van God’. U kunt het bestellen via >> www.tiltenberg.org of op >> www.hoeksteen.org.

Op 1 mei jl. is een groot denker zaligverklaard. Johannes Paulus II was een praktische man én een groot filosoof. Zijn werk wordt langzaam maar steeds meer ontdekt, maar zijn grootste werk is nog nauwelijks bekend. Nog voordat hij paus werd, is hij begonnen aan een boek over de menselijke liefde. Eerder had hij al een tamelijk praktisch boek geschreven over dit onderwerp (“Liefde en verantwoordelijkheid”), maar dit nieuwe boek ging nog verder de diepte in, het raakte de kern van het geloof en meteen ook de kern van ons als persoon. Maar helaas, nog voordat hij het boek kon uitbrengen, werd hij paus en kreeg hij andere verplichtingen.

Gelukkig vond Johannes Paulus II een manier om het boek toch af te maken. Hij gebruikte de woensdagmiddag audiënties om de hoofdstukken van zijn ongepubliceerde boek aan de man (vrouw) te brengen. Meteen aan het begin van zijn pontificaat heeft hij in 129 audiënties “de menselijke liefde in het plan van God” aan het

Onbekende geschiedenis (51)

Er kwam opnieuw een vraag binnen van dhr. Sjaak Schraag te Den Burg op Texel. Het betreft nu een foto van een voor hem onbekende priester, die mogelijk tot de familie- of kennissenkring behoorde van de familie Van Schoonhoven. En deze familie had weer relaties bij de Katholieke Radio Omroep. Wie herkent deze priester? Graag uw reactie naar Redactie Samen Kerk, t.a.v. dhr. Floor Twisk (archivaris), Postbus 1053, 2001 BB Haarlem. Per e-mail kan ook via: >> ftwisk@bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Onbekende geschiedenis (50)

Van de twee door dhr. J. Witte uit Zuid-Scharwoude ingezonden foto's met een voor hem onbekende priester heeft de linker foto een tweetal reacties opgeleverd met als oplossing: Pater Jan Smit. De eerste reactie kwam van dhr. Peter Smit uit Krommenie. Hij herkende zijn heerroom, die hem in 1951 ook heeft gedoopt. De tweede reactie was van mw. Tiny van Stralens-Sijs uit Enkhuizen. Hij was een buurjongen van haar toen zij woonde aan de Middenweg in Heerhugowaard. Zij was bruidje op de dag dat de pater zijn Eerste H. Mis opdroeg in Heerhugowaard. Pater Simon Jacobus Smit werd geboren te Heerhugowaard op 14 augustus 1914. Hij trad toe tot de Congregatie van Mill Hill (m.h.m.) en werd op 9 juli 1939 tot priester gewijd. Zijn hele leven is hij werkzaam geweest in Congo, waar hij ook op 12 mei 1982 in Basankusu overleed. Mw. C.M. Kuijs te Castricum herkende de priester op de rechter foto. Het is Gerardus Petrus van der Burg (1889-1966), die in de periode 1924-1945 was aangesteld als rector van de Zusters Ursulinen in Bergen. Zij was 'op kostschool' in Bergen in de jaren 1937-1939. Meer informatie over rector G.P. van der Burg staat te lezen in “Samen Kerk”, editie november 2010.

Onbekende geschiedenis (49)

De foto van de kerkelijke huwelijksinzegening heeft alsnog tot twee reacties geleid. Zowel dhr. Piet Boon uit Koog aan de Zaan als dhr. Chris Kruidenberg te Hoogkarspel weten te melden dat de foto is gemaakt in de kerk van de H.H. Martelaren van Gorkum te Koog aan de Zaan.

Ook noemen zij de naam van Pastoor Kat. Andreas Joannes Maria Kat was geboren te Amsterdam op 18 augustus 1906. Hij werd priester gewijd te Haarlem op 19 december 1931, in een jaar dat er 32 wijdelingen waren! Na zijn benoemingen tot kapelaan in achtereenvolgens Diemen, Rotterdam en Amsterdam, werd hij per 17 september 1955 pastoor in Koog-Zaandijk. Op 20 mei 1961 vertrok hij naar de parochie van H.H. Petrus en Paulus (“De Papagaai”) te Amsterdam. In 1971 werd hij benoemd tot Erekapelaan van Zijne Heiligheid de Paus. Op 23 maart 1975 ging hij met emeritaat en overleed te Amsterdam op 15 augustus 1978. Maar de vraag blijft staan: wie zijn de bruid en de bruidegom? In Koog aan de Zaan wordt naarstig gezocht naar ook deze oplossing!

P.S. Heeft ook u een onbekende foto van een kerkelijke gebeurtenis of een priester, pater of zuster en wilt u er meer van te weten zien te komen, dan kunt u deze opsturen naar de redactie van Samen Kerk, Postbus 1053, 2001 BB Haarlem. De foto ontvangt u zo spoedig mogelijk weer retour.

Terecht een WereldjongerenDAG!

Bij 'jongerendag' denk je aan een dag voor jongeren. Bij 'WereldjongerenDAG' denk je aan... op z'n minst iets multi cultureels, toch? De WereldjongerenDAG is zoals ieder jaar over de hele wereld in de bisdommen gevierd en stond in het teken van de Wereldjongerendagen die deze zomer in Madrid gaan plaatsvinden. Afrikaanse jongeren van de Amsterdamse Boomkerk waren in grote getale aanwezig en ontvingen de andere jongeren met grote gastvrijheid. Er was een ontspannen en tegelijkertijd opgetogen sfeer. Iedereen heeft zin in de WJD!

Aanwezige jongeren waren onder de indruk van de Palmzondagviering door de sfeervolle en swingende bijdrage van het Afrikaanse koor. Bisschop Punt ging later op de dag in gesprek met de groep jongeren. Gedachten die ter sprake kwamen: Wat maakt iemand een christen? Heb je wel eens een Godservaring gehad? Bijvoorbeeld een heel duidelijk besef van Gods aan- of afwezigheid? De bisschop vertelde o.a. over zijn eigen ervaringen en ook jongeren deelden met elkaar. Het thema van de dag 'Op wie bouw jij' stond centraal deze

WereldjongerenDAG, ter voorbereiding op het thema van de WJD in Madrid welke is: 'Geworteld en opgebouwd in Jezus Christus, standvastig in het geloof'.

Naast de momenten waarop iedereen uitgenodigd werd om stil te staan bij het eigen geloof, waren er verschillende creatieve en actieve dingen te doen. Een heel aantal jongeren liep aan het eind van de dag met een beschildert paar kleine klompjes: "Om tijdens de WJD te ruilen met jongeren uit andere landen!".

Inschrijven voor WJD MeetMe@Madrid

Op **15 mei sluit de inschrijving** voor de reis van ons bisdom naar de Wereldjongerendagen. Wil je mee? Wees er dan snel bij!

Wil je wel naar de WJD, maar zelf bepalen hoe je er komt en hoe lang je daarna nog blijft? Je kunt ook kiezen voor de backpack-optie. Je meldt je dan op maandagavond 15 augustus bij de

accommodatie en blijft bij de groep tot en met maandagochtend 22 augustus. De kosten voor deze backpack-optie bedragen 300 euro. Dit is inclusief vervoerspas WJD, maaltijden en eenvoudige accommodatie. Schrijf je snel in, de inschrijving van deze reisoctie sluit ook de 15e al! Meer informatie:

>> www.jongbisdomhaarlem.nl/wjd

Er gaan al meer dan honderdtwintig jongeren uit Noord-Holland mee!

Cursus Op reis in land van geloven gaat door

Vanuit de pastorale scholen van de dekenaten is enkele jaren geleden de cursus **Op reis in het land van geloven** ontwikkeld. Begin 2011 is het nieuwe cursusboek **Op reis in het land van geloven** uitgegeven bij Adveniat. Daarmee komt de cursus beschikbaar voor parochies, regio's en bezinningshuizen in Nederland en Vlaanderen.

Het cursusboek is opgezet als een reisgids met zeven bestemmingen voor mensen die op weg willen gaan om hun relatie met het geloofsverhaal - misschien opnieuw - te ontdekken. De opzet van de cursus is uitnodigend en onderzoekend.

Informatiebijeenkomsten en ondersteuning

Er zijn twee informatiebijeenkomsten gepland voor diegenen (pastores, bestuurders, begeleiders) die geïnteresseerd zijn om deze cursus mogelijk in hun parochieregio te organiseren en/of te begeleiden:

Contactgegevens

Jongerenpastoraat bisdom Haarlem-Amsterdam
Kruisweg 63 > 2011 LB Haarlem
{t} 023 511 26 35 > {e} info@jongbisdomhaarlem.nl

- Dinsdag 10 mei van 10 - 12 uur:
Locatie: Haarlem.
- Woensdag 25 mei van 20 - 22 uur:
Locatie: Amsterdam.

Marcel Elsenaar, oud medewerker catechese van dekenaat Amsterdam en mede-auteur van het boek, zal het komende jaar beschikbaar te zijn om het starten van cursussen in de parochieregio's te ondersteunen. Voor meer informatie:

>> www.landvangeloven.nl en

>> www.bisdomhaarlem-amsterdam.nl

(onder Catechese). Het cursusboek is te bestellen via >> www.reliboek.eu en kost € 24,50.

>> kijk ook op pagina 28 >>

>> vervolg >>

“Niemand wil bij een losers-organisatie horen!”**Over het belang van hoop, geloof en een inspirerende visie in het werken voor de kerk**

Woensdagochtend 16 maart jl. was Harm Ruiter (coördinator Jeugd & Jongeren en Huwelijk & Gezin van het bisdom Den Bosch) te gast bij een groep pastoraal werkenden, die zich onder andere bezighouden met jongerenwerk in de parochie. Hij sprak over het werven en begeleiden van vrijwilligers in een parochie, een jongerengroep of aanverwante organisatie. Hieronder volgen enkele punten uit zijn presentatie.

Mensen van hoop en geloof

Als eerste benadrukte hij hoe belangrijk hoop en geloof zijn. Onze opdracht is om mensen van *hoop* te zijn. Dodelijk de sfeer in een parochie is cynisme. Het is echter niet gemakkelijk om mensen van hoop te zijn in deze tijd. Dus, de vraag is telkens voor een ieder van ons: “Wat zijn jouw bronnen van hoop?” Harm vertelde vanuit zijn eigen ervaring, dat naast gebed, het lezen van de H. Schrift, de Eucharistie, ook wandelen in de natuur en contact met anderen voor hem heel belangrijk zijn. Het is belangrijk om in een parochie en in het jongerenwerk niet geïsoleerd te werken. We hebben het nodig om ervaringen van hoop van anderen te horen. In de woorden van Harm “Niemand wil toch bij een losers-organisatie horen!” Zijn advies aan de aanwezigen is dus ook: “Roddel positief en vertel aan elkaar hoopvolle verhalen”. Daarnaast is het belangrijk om ook mensen van *geloof* of *vertrouwen* te zijn. Dat wil zeggen het geloof dat God in onze tijd nog steeds werkt en handelt. Dat plaatst al ons werken in perspectief. Uiteindelijk hangt het niet van ons af. Dit heeft ook te maken met vertrouwen in jezelf – dat God je de juiste talenten heeft gegeven om Hem op een bepaalde plaats te dienen – en vertrouwen in de mensen met wie je samenwerkt.

Visie

Een ander punt dat Harm benadrukte, is dat het heel belangrijk is om visie te hebben als parochie of jongerengroep of organisatie. Dit is ook heel belangrijk voor vrijwilligers. Het bepaalt hoe hard we lopen en hoe we ons inzetten. Visie kun je ontwikkelen, door bijvoorbeeld eens na te denken over de vraag: wat is mijn droom voor de komende 5-7 jaar? Vervolgens kun je deze visie dan vertalen in concrete doelen voor de komende jaar. Harm vertelde dat hij het nodig heeft dat iemand van buiten af en toe deze vragen aan hem stelt en hem helpt om dit op papier te zetten. Pas als je een visie hebt ontwikkeld, kun je vervolgens kijken: hoe ga ik dat dan organiseren (organisatie) en wat voor vrijwilligers heb ik hiervoor nodig (personele organisatie)? Maar de eerste stap is: waar willen we naar toe en wat zijn onze prioriteiten? Het gevaar is anders dat je maar bezig bent, zonder dat je echt een idee hebt waar je heengaat en dit motiveert ook niet voor vrijwilligers.

Een verhaal van hoop: Oeganda

Een verhaal van hoop, dat Harm zelf vertelde waren de ervaringen die hij opdeed tijdens een bezoek dat hij in januari jl. bracht aan Oeganda. Kijk op de website van bisdom Den Bosch voor een verslag van dit verhaal van hoop.

Zie: >> <http://www.bisdomdenbosch.nl/default.aspx?ref=500&class=item&item=2866>

Mirjam Spruit-Borst (Catechese/Jongerenpastoraat)

Het brein en de vrijheid

Er is enorme belangstelling voor het brein. De belangstelling van ouders heeft zelfs een wat nare bijmaak: alsof de hersenen van hun kinderen een investering zijn die maximaal benut moet worden. En er is meer: bij het publiek heeft de gedachte postgevat dat met een blik in het brein allerlei existentiële vragen een snel en vooral wetenschappelijk antwoord kunnen krijgen. Het vacuüm aan zingeving zou door de ‘hogepriesters’ van het brein kunnen worden opgevuld. De deskundigen doen weinig om deze verre-gaande pretentie terug te wijzen, integendeel, zij laten zich deze nieuwe rol graag aanleunen.

Vrijheid

Het boek van hersenspecialist Dick Swaab: *Wij zijn ons brein*, staat zelfs in de top tien en terecht: het leest plezierig, de tekeningen zijn bijzonder helder uitgevoerd. Maar zo ongeveer voorbij de helft van het boek gaat Swaab zich inlaten met vragen rond vrije wil, religie en moraal, waar hij ondanks de duizenden hersenen die hij heeft gezien niet méér verstand van heeft dan ieder ander. Nu geeft dat niet, maar hij doet ook geen enkele moeite om bij deze kwesties eenzelfde niveau van deskundigheid (eventueel bij anderen) aan te boren, als hij inzake zijn eigen hersenonderzoek aan de dag legt. Hij meent te kunnen vaststellen dat de mens niet vrij is om te handelen, maar wordt aangestuurd door biologische processen. Vrijheid is echter een lastig filosofisch begrip: als ik handel overeenkomstig mijn overtuiging, ben ik dan vrij, of juist onvrij? En als een ander juist het tegendeel doet, is hij dan vrij? En als niemand vrij zou zijn, handelen we dan allemaal volgens hetzelfde principe?

Ik geef een voorbeeld: het darwinisme (dat door de meeste theologen als natuurwetenschappelijke verklaring wordt aanvaard, zij het beperkt) kent het principe van *survival of the fittest*. Dat betekent: degene die zich het beste aanpast aan nieuwe omstandigheden, overleeft. Religies zijn er doorgaans van overtuigd dat de mens zich niet door dit principe moet laten leiden. Naast liefdevol, zorg voor de zwakken, de marginale mensen die niet meetellen, daar gaat vaak de zorg naar uit. De pogingen om religies te ‘ontmaskeren’ zijn natuurlijk legio: naast liefde is heimelijk eigen voordeel, de gelovige is toch op beloning uit, zij het in het hiernamaals, enzovoort. De hersenspecialist weet er aan toe te voegen dat de hersenen zelf een stofje vrijmaken, dopamine, dat een aangenaam gevoel geeft als je een goede daad doet. Hiermee is echter

een dilemma gecreëerd: wat iemand ook doet, hij bevestigt de overtuiging dat een mens uit eigenbelang handelt. De filosoof Karl Popper heeft duidelijk gemaakt dat een theorie die alles verklaart, niets verklaart, maar een ideologie is. Een theorie moet minstens de mogelijkheid hebben om weerlegd te worden. Dat nu is bij de overtuiging van Swaab niet het geval.

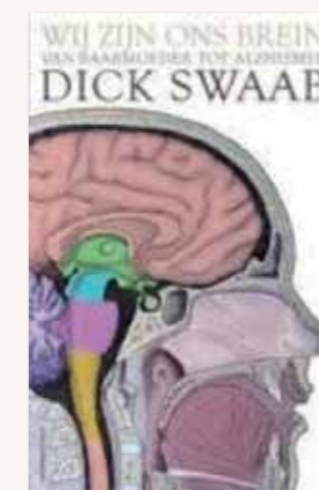
Wetenschappelijke grensoverschrijding

Een tweede voorbeeld: een wetenschapper, door Swaab instemmend aangehaald, betoogt dat de evolutie veel van ons huidige gedrag kan verklaren. Zo is de overtuiging dat we een vrije wil hebben evolutionair handig geweest, want daardoor konden we in een groep mensen aansprakelijk stellen. Dit versterkte de groep. Wederom dient de evolutie, of ‘de natuur’ als een universeel verklarende model. Tegelijkertijd wil deze wetenschapper betogen dat we *geen* vrije wil hebben. Dus de evolutie moet verklaren dat we de *illusie van vrije wil* hebben. Hier wordt de evolutie tegelijkertijd op twee tegenstrijdige manieren gebruikt: om het belang van de vrije wil te verklaren en om uit te leggen dat het een illusie is. De suggestie dat ethiek alleen maar berust op biologische processen is een specifieke mensvisie, geen product van wetenschap, maar een ernstig geval van wetenschappelijke grensoverschrijding, waarmee de tweede helft van dit boek vol staat.

Gelovigen worden in het boek van Swaab voorgesteld als naïeve personen die er niet tegen kunnen dat de mens ook maar een aap is. Zo heb ik de religie nooit begrepen. Wél dat de mens een unieke positie heeft, omdat hij verantwoordelijk kan zijn voor heel de schepping, hetgeen we van een dier niet kunnen vragen. Het unieke van de mens is dus niet dat hij hoger staat dan de dieren en dat daarom alles hem gepermitterd is, integendeel,

de mens kan in zijn handelen lager staan dan de dieren. Wij kunnen dieren hun wreedheid niet kwalijk nemen, de mens wel. Maar dat lukt alleen als we aannemen dat niet de ‘natuur’ de alles verklarende bron is. Want in naam waarvan zou Swaab tegen de wreedheid van de mens willen protesteren? Religie is juist daarom uniek omdat de diepste drijfveer niet opportunisme is, maar liefde tot God en onbaatzuchtig handelen jegens de medemens. Waarom zou Swaab daar eigenlijk zo tegen zijn? <

Marcel Poorthuis
Faculteit Katholieke Theologie

Uit de kroniek en de agenda

- Op paaszaterdag 23 april zegende de bisschop op verzoek de replica van de Ark van Noach in, die als een "bijbels pretparkje" door Nederland en de buurlanden zal gaan reizen. 's Middags bezocht de bisschop de Russisch-orthodoxe kerk van de H. Nicolaas van Myra (de vroegere Tichelkerk) in Amsterdam. 's Avonds vierde de bisschop de Paaswake in Grootseminarie De Tiltenberg in Vogelenzang.
- Zondagmorgen vierde de bisschop het Hoogfeest van Pasen met een pontificale Eucharistieviering in de kathedraal in Haarlem.
- Op 26 april, derde paasdag, ontving de bisschop mgr. Oliver Boss, secretaris van de aartsbisschop van Keulen, kardinaal Joachim Meisner.
- Op woensdag 27 april leidde de bisschop een ontmoeting van de BCMO en een afvaardiging van de Konferentie Nederlandse Religieuzen (KNR).
- Op donderdagmiddag 28 mei vergaderde de bisschop met de hulpbisschop en het kapittel. 's Avonds waren beiden aanwezig bij de receptie van de Apostolisch Nuntius in Den Haag bij gelegenheid van de zesde verjaardag van de pauskeuze van Paus Benedictus XVI.
- Op zondag 1 mei, de dag van de zaligverklaring van Karol Wojtyla, paus Johannes Paulus II, waren bisschop en hulpbisschop nogmaals in Den Haag voor een plechtige Eucharistieviering ("pausmis") samen met de andere bisschoppen en mgr. dr. François Bacqué, Apostolisch Nuntius.
- Op 3 mei brengt de bisschop een bezoek aan de synagoge in Bussum.
- Op 4 mei is de bisschop aanwezig in Amsterdam, waar mgr. dr. H. Steinkamp, oud-vicaris van het Opus Dei in Nederland, een Koninklijke onderscheiding ontvangt.
- Op 7 mei bezoekt de bisschop het parochiefeest in Uithoorn.
- Op 8 mei is de bisschop aanwezig bij de sluiting van de kerk van de H. Anna in Amstelveen. De hulpbisschop is in Amsterdam bij het eeuwfeest van de "Boom".
- Op 9 mei vergadert de bisschop in Haarlem met de Bisschoppelijke Commissie Missie en Ontwikkeling (BCMO).
- Op 10 mei zijn bisschop en hulpbisschop in Utrecht voor de maandelijkse vergadering van de bisschoppenconferentie.
- Op 11 mei vergadert de bisschop met de staf van het Militair Ordinariaat.
- Op donderdag 12 mei voert de bisschop overleg met het team van de regio Zaanstreek. 's Avonds is hij in

- Alkmaar voor de gedachtenismis van de in februari overleden Toni Spandri, Europees verantwoordelijke van de Neocatechumenale Weg.
- Op zaterdag 14 mei viert de bisschop de Eucharistie voor de diocesane begeleiders van de WJD in Madrid. 's Avonds viert de bisschop het eeuwfeest van de Obrecht in Amsterdam.
- Op 16 mei ontvangt de bisschop mgr. Nicolaus Adi Seputra M.S.C, aartsbisschop van Merauke in Indonesië.
- Op 18 mei neemt de bisschop deel aan de emeritidag in Heiloo.
- Op 22 mei is de bisschop in Vogelenzang, voor de gebedsdag van de gebedskring Willibrordhuis.
- Op 23 mei ontvangt de bisschop een delegatie van het Marialegioen uit Ierland.
- Op 26 mei ontvangen bisschop en hulpbisschop in het bisschopshuis de dekensvergadering.
- Op 28 mei dient de bisschop het H. Vormsel toe in Laren en in de K.A.N.-parochies.
- Op 29 mei is de bisschop in Bergen bij de internationale gemeenschap, waar hij het H.Vormsel toedient.
- Op woensdag 1 juni vergaderen bisschop en hulpbisschop met de priesterraad.

Grootseminarie
St. Willibrord
Zilkerduinweg 375
2114 AM Vogelenzang
tel. 0252 345 345
www.tiltenberg.org

Denk je erover priester te worden?

Kijk eens op
www.tiltenberg.org
of kom langs op
De Tiltenberg!

Wilt u de priesteropleiding steunen? Uw gift is
zeer welkom op rek.nr. 54 64 t.n.v. Het Grootseminarie

Adverteren in SamenKerk of in de Naamlijst van Bisdom Haarlem?

0475 - 463 465
www.actauitgevers.nl

UITVAARTVERZORGING **A. DE JONG**

sinds 1966 een vertrouwd gezicht
voor een uitvaart vanuit het bisdom

persoonlijke begeleiding vanuit een familiebedrijf

Alle persoonlijke en rituele wensen zijn mogelijk.

voor vrijblijvende inlichtingen: tel.: (020) 676 1337
Cliestraat 42, 1077 KJ Amsterdam, dejong@uitvaart.nl
www.amsterdamuitvaart.nl

lid van de NUVU

uitvaartverzekeringen

WERELDJONGERENDAGEN

van alle kanten

Het aftellen is begonnen!

Repetities WJD-koor van start!

De eerste 15 jongeren hebben zich aangemeld, de repetitiedata zijn gepland, de zin is er... het zingen gaan beginnen!

Deelnemers van MeetMe@Madrid die houden van zingen en gezelligheid kunnen zich aanmelden voor het WJD-koor. Het is nog mogelijk om je aan te melden!

Het koor staat onder leiding van dirigent Jos Martens (26). Jos is componist en heeft ervaring met koren als organist en dirigent. Hij heeft veel kennis die hij kan inzetten voor het koor. Wil jij uitgedaagd worden en je zangkwaliteiten verbeteren? Sluit je aan!

Contactpersoon

Emma van der Lee (19) uit Almere coördineert het WJD-koor. Ze vertelt: "In 2005 ben ik in aanraking gekomen met de WJD. Ik kon mee met een verkorte tienerreis naar Keulen, waar we de laatste nacht op het veld meegemaakt hebben. Dat heeft toen een hoop indruk gemaakt. Drie jaar later ging ik mee naar Sydney als koorlid van het WJD-koor voor de Nederlandse groep, waarbij ik terecht gekomen was via internet. Ik heb daarna 2 jaar in een koor gezeten die zich opgericht heeft na Sydney, Beziel Talent 2009 gewonnen (een zangwedstrijd van Katholiek platenlabel 'Godlof') en meegezongen in het KJD-koor. En nu de leuke uitdaging om met elkaar een koor te vormen voor Madrid! Ik heb er zin!"

"Sluit je aan bij het WJD-koor en zing in Madrid voor 2000 andere jongeren!"

Wanneer zingt het koor?

Het koor zingt bij de eucharistievieringen en gebedsmomenten van onze reis naar Madrid. Ook zingt het koor op de kennismakingsdag op zondag 19 juni en in Madrid, als we met ca. 2200 Nederlandse jongeren bij elkaar zijn!

De liederen komen uit de jongerenbundels van 'Breng mij over grenzen' die na de Wereldjongerendagen in Keulen en Sydney zijn uitgegeven. En natuurlijk wordt ook het WJD-lied ingestudeerd!

Op jongbisdromhaarlem.nl kun je een indruk krijgen van de liederen. Kijk bij 'Muziek & Liturgie' in het jongerengedeelte!

Repetitiedata

1e repetitie: zo 15 mei	tijd: 13.00 tot 17.00 uur
2e repetitie: zo 29 mei	tijd: 13.00 tot 19.30 uur
3e repetitie: za 11 juni	tijd: 11.00 tot 17.00 uur
4e repetitie: zo 10 juli	tijd: 13.00 tot 17.00 uur

Er moet gerepeteerd worden om een goed en klinkend koor ter gehore te kunnen brengen. Wil je wel, maar kun je niet elke keer? Neem contact op met Emma emma1845@hotmail.com.

Locatie

De repetities zijn in Zaandam, in het Bonifatius-lokaal. Adres: Oostzijde 12 (10-15 min. vanaf het station).

WWW.JONGBISDOMHAARLEM.NL/WJD

